

Το “συγχώριο”: Το παλαιό έθιμο της Καλύμνου την Κυριακή της Τυρινής

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Λέρου, Καλύμνου και Αстуπαλαίας

Μια από τις πιο συγκινητικές και ζωντανές παραδόσεις της Καλύμνου αναβίωσε και φέτος την Κυριακή της Τυρινής, 22 Φεβρουαρίου 2026, στην αυλή του Ιερού Καθεδρικού Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου Κεχαριτωμένης, στη Χώρα της Καλύμνου.

Από νωρίς το απόγευμα, ο αυλόγυρος του ιστορικού ναού πλημμύρισε από κόσμο, χαμόγελα και χρώματα. Ντόπιοι και επισκέπτες, μικροί και μεγάλοι, αντάμωσαν για να τιμήσουν τον Χορό της Τυρινής - τον περίφημο Χορό της Παναγιάς - ένα έθιμο που δεν είναι απλώς μια εορταστική εκδήλωση, αλλά ζωντανή μνήμη και ταυτότητα του τόπου.

Καβάδια, φλουριά και ήχοι που ξυπνούν μνήμες

Καλυμνιές όλων των ηλικιών, ντυμένες με τα παραδοσιακά καβάδια, τα χρυσομέταξα στολίδια και τα κεντημένα στήθη με τα φλουριά, έστησαν τον χορό όπως τον θέλει η παράδοση δεκαετιών. Τα πολύχρωμα υφάσματα έλαμπαν κάτω από το φως του απογεύματος, ενώ η εξαιρετική ανοιξιάτικη μέρα ευνόησε τη μαζική προσέλευση.

Το μουσικό ταξίδι της ημέρας ανέλαβαν τα «Εννήματα», συνεχίζοντας την πολύτιμη παρακαταθήκη της οικογένειας του αείμνηστου Μικέ Τσουνιά, μιας οικογένειας που έχει ταυτίσει το όνομά της με τη μουσική παράδοση του νησιού. Βιολιά και λαούτα έπλεξαν σκοπούς γνώριμους, ριζωμένους στην ψυχή των Καλυμνίων, δημιουργώντας μια ατμόσφαιρα αυθεντική, σχεδόν νοσταλγική.

Ο Χορός της Παναγιάς κορυφώθηκε λίγο μετά τις 4 το απόγευμα, με τον κύκλο να μεγαλώνει και τα βήματα να γίνονται πιο ζωηρά, μέχρι τις 5:00, όταν ο ήχος της καμπάνας έδωσε το μεγάλο, συμβολικό πέρασμα.

Ο χορός που έγινε ποίηση

Ο Καθηγητής Μουσικής και Πρωτοψάλτης, Άρχων Μαίιστρων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, Γιώργος Χατζηθεοδώρου, αναφέρθηκε στη βαθιά πολιτιστική σημασία του εθίμου, τονίζοντας πως έχει εμπνεύσει πολλούς δημιουργούς. Ιδιαίτερη μνεία έκανε στο ποίημα του Γιάννη Ζερβού «Ο χορός της Παναγιάς του Χωριού», που αποτυπώνει με μοναδικό τρόπο το πνεύμα της ημέρας:

*Μεσ' την αυλή, στην Παναγιά, πρεπίζαν το χορό
Κόρες, π' αλλαξοφόρεσαν παληάς ζωής στολίδια.
Καβάδια χρυσομέταξα από τον καλό καιρό,
Φλουριά σε στήθη κεντητά με γλάστρες και πλουμίδα...*

Στίχοι που δεν περιγράφουν απλώς εικόνες, αλλά μεταφέρουν την αίσθηση μιας ζωντανής παράδοσης που συνεχίζεται αδιάκοπα στον χρόνο.

Από τη χαρά της Αποκριάς στη σιωπή της Σαρακοστής

Στις 5:00 ακριβώς, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λέρου, Καλύμνου και Αστυπαλαίας κ. Παΐσιος χτύπησε την καμπάνα. Ο ήχος της διέκοψε γλυκά τον ρυθμό του χορού και σηματοδότησε τη μετάβαση: το τέλος της αποκριάτικης χαράς και την είσοδο στη Μεγάλη Τεσσαρακοστή.

Η ατμόσφαιρα άλλαξε μονομιάς. Εκεί που πριν κυριαρχούσαν τα γέλια και οι μουσικές, απλώθηκε μια γαλήνια σιωπή. Ο ναός φωτίστηκε μόνο από τα κεριά και οι πιστοί, με τις παραδοσιακές φορεσιές τους, μαζί με ιερείς και ψάλτες, εισήλθαν για τον πρώτο κατανουκτικό Εσπερινό της Σαρακοστής - τον Εσπερινό της Συγχωρήσεως, το λεγόμενο «Μεγάλο Συγχώριο».

Οι ψαλμωδίες αντήχησαν βαθιά:

«Μη αποστρέψεις το πρόσωπόν σου»

«Έλαμψεν η χάρις σου, Κύριε»

«Πάντων προστατεύεις, αγαθή»

Το Μεγάλο Συγχώριο - Μια μυσταγωγία ενότητας

Στο τέλος της ακολουθίας, λαός και κλήρος αντάλλαξαν τον ασπασμό της συγχώρησης. Μια πράξη απλή, μα βαθιά συμβολική. Το «συγχώρεσέ με» και το «ο Θεός συγχωρεί» ακούστηκαν ψιθυριστά, με βλέμματα υγρά και αγκαλιές ειλικρινείς. Η στιγμή αυτή δεν περιγράφεται εύκολα. Είναι μια μυσταγωγία που βιώνεται. Ένα πέρασμα από την εξωστρεφή χαρά στην εσωτερική περισυλλογή. Από τον κύκλο του χορού στον κύκλο της συγχώρησης.

Με την έναρξη της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, η Κάλυμνος απέδειξε για ακόμη μία φορά πως ξέρει να κρατά ζωντανές τις ρίζες της. Να γιορτάζει με αυθεντικότητα και να προσεύχεται με κατάνυξη. Να ενώνει το παρελθόν με το παρόν, μέσα από ένα τελετουργικό που συνεχίζεται αδιάλειπτα στον χρόνο και συγκινεί κάθε χρόνο όλο και περισσότερο.

Φωτογραφίες: "Kalymnos news", Νικ. Σμαλιός